ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI VILNIUJE, AUŠROS VARTŲ G. 7C

Robertas ŽUKOVSKIS

2002 m. liepos–rugpjūčio mėn. buvo vykdomi archeologiniai tyrimai Vilniuje, Aušros vartų g. Nr. 7C. Tyrinėjimai vyko buvusio vienuolyno prie Švč. Trejybės cerkvės Š korpuse. Vykdant buto rekonstrukciją, jo R dalyje buvo kasamas rūsys, kurio šioje vietoje anksčiau nebuvo. Bendras tirtas plotas – 16,5 m^2. Kultūrinio sluoksnio storis tirtoje patalpoje – apie 2,5 m. Giliau prasideda šviesaus smėlio įžemis, žemėjantis Š sienos link. Viršutinis kultūrinio sluoksnio horizontas (1–1,2 m, vietomis iki 1,5 m storio) datuotinas XVIII–XIX a. Jame aptikti buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentai, įvairūs individualūs radiniai: geležinis peilis su medinėmis kriaunomis, geležinė bato pasagėlė, įvairių stiklinių indų fragmentai, geležinės vinys.

Patalpos V dalyje, 0,3 ir 0,5 m gylyje aptikti keli grindų, sudėtų iš plytų, puspylčių ir jų nuolaužų lygiai. Sveikų plytų dydžiai: 29–30x14x8 cm. Plytos veikiausiai yra antrinio panaudojimo.Grindiniai datuotini XVIII–XIX a. ŠV patalpos kampe, 0,6 m gylyje atkastas 1,2x0,6 m dydžio stačiakampio formos mūras. Jo aukštis – 0,8 m (9 plytų eilės). Plytos įvairaus dydžio: 30x13,5x6,5; 22x15x7; 32x15x6 cm, rištos kalkių skiediniu. Architektės–tyrėjos B. Gudynaitės nuomone, tai galėjo būti XVII–XVIII a. stovėjusios krosnies pamatas. Patalpos V dalyje, 1,1–1,85 m gylyje, aptiktas mūras, orientuotas Š–P kryptimi. Jo plotis – 0,65–0,7 m, aukštis – apie 0,6 m P ir apie 1,3 m Š dalyje. Viršutinė mūro dalis mūryta iš rausvų 29x13x6; 29x14x8; 32x14x7 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Jo Š dalyje išmūryta 0,2 m pločio ir 0,06 m gylio niša durų staktai. Apatinė, pamatinė mūro dalis mūryta iš plytų ir vidutinio dydžio (15x15; 30x25; 40x30 cm) akmenų. Pamato apačia pasiekta 1,9–2,2 m gylyje nuo dabartinio grindų paviršiaus. Atkastas mūras yra ankstyvesnis už esamo pastato sienas ir datuotinas XV(?)–XVI a.

Apatiniai kultūrinio sluoksnio horizontai (iki 1,5 m storio) datuotini XVI–XVII ir XV(?)–XVI a. pradžia. Jame aptikti ir pavieniai aplaužyti žmonių kaulai, kurie į sluoksnį pateko iš šalia esančio šventoriaus statybų metu. Rasti buitinės keramikos, plokštinių ir dubeninių koklių fragmentai, pavieniai individualūs radiniai: geležinės batų pasagėlės, lango grotų fragmentas, fajansinių pypkių kandiklių fragmentai, įvairių stiklinių indų ir langų šukės, tiglis. Po šiuo sluoksniu prasidėjo švaraus geltono smėlio įžemis. Patalpos Š, R, P sienos mūrytos įvairiais laikotarpiais. Pamatinė jų dalis datuotina XVI a.

Kultūrinis sluoksnis patalpoje archeologiškai visiškai ištirtas.

ARCHAEOLOGICAL EXPLORATIONS IN AUŠROS VARTŲ STREET 7C, IN VILNIUS

During the archaeological explorations carried out in the northern block of the former monastery belonging to the St. Trinity Orthodox Church, the area of 16.5 m^2 was explored. The cultural layer found was ~2.5 m thick. The upper horizon of the cultural layer (1–1.5 m) was dated to the 18th–19th centuries. The lower horizons of the cultural layers, up to 1.5 m thick, were dated to the 16th–17th centuries and the 15th(?) century – the beginning of the 16th century. In the premises, there were detected fragments of several floor levels dated to the 18th–19th centuries, a hearth dated to the 17th–18th centuries, a fragment of the Gothic masonry dated to the 15th (?) century – the beginning of the 16th century.